

Vasile Andru

INDIA

VĂZUTĂ ȘI NEVĂZUTĂ

EDITURA HERALD
București

CUPRINS

PARTEA ÎNTÂI Practica eliberării

DIALOGURI CU MAESTRI ȘI SANNYASINI

Cel ce risipește întunericul și mișcă lumea (La Neyyar Dam)	7
Liniștea ca program spiritual (La Pondicherry)	20
Experiența eliberării (La Rishikesh)	34
Yoghinii nu fac politica, ci numai o îmbunătățesc (La New Delhi)	42
Apa care se varsă în mare devine marea însăși (La Rishikesh)	50
Asceții de pe Gange	56
Copacul iluminării (La Joshimath, Himalaya)	67
Tibetanii sunt moștenitorii celor trei comori (La Sarnath)	77

PARTEA A DOUA Podul de diamant

DIALOG DESPRE LUCRUL CU SINE

Nu sufăr de complexul de a fi european sau asiatic	89
Calea regală: de la învățătură la iluminare	98

India este o țară normală	110
Salvarea istoriei începe cu salvarea individului	117
Capacitatea de a te armoniza cu Pământul și Cerul	131
Cele 11000 de gânduri pe zi	145

PARTEA A TREIA Planetă și duh

DESPRE UNITATEA SPIRITUALĂ A SPEȚEI UMANE

Strângând averi pe Valea de Argint	159
O zi în satul unui semizeu	172
Pe muntele înțelepciunii – Profețiile de la Madhuban –	180
Creștinismul în India (I)	195
Creștinismul în India (II)	211
Maica Teresa – un miracol atât de uman	222
Descoperind India	230
Cum se vede <i>homo religiosus</i> de pe stânca lui Vivekananda	241

PARTEA ÎNTÂI

Practica eliberării

DIALOGURI CU MAESTRI ȘI SANNYASINI

CEL CE RISIPEȘTE ÎNTUNERICUL ȘI MIȘCĂ LUMEA

(La Neyyar Dam)

În ianuarie, la Neyyar Dam (lângă Trivandrum, în sudul Indiei) este cald, sunt 25 de grade, cerul este albastru, strălucirea soarelui produce o puternică stare de trezie și stârnește memoria noastră solară.

Ashramul¹ Sivananda este situat în Munții Sahyadri, pe malul unui lac, în sudul Indiei. Aici, în adâncul munților, a practicat Calea și a obținut sfințenia Agastya Muni, în antichitate. El a dobândit nemurirea și se spune că mai trăiește și astăzi într-un loc tainic, dar nu se arată decât în chip excepțional, foarte rar, în inspirațiile profunde ale marilor contemplativi.

În ianuarie-februarie 1992 m-am aflat în aceste locuri, la un stagiu de practică Vedanta. Împreună cu oameni din 22 de țări: un rezumat de planetă. Îndrumătorul acestei promoții a fost Swami² Sankarananda.

¹ Ashram: „sălașul unui guru”; loc de învățătură și practică spirituală, centru de studii și de meditație.

² Swami: Titlu respectuos conferit unui maestru spiritual. În ordinul Sivananda, *swami* este un titlu care confirmă consacrarea ca

Sistemul de învățare în ashram este cel numit „guru kula”, adică „în casa maestrului.” în casa lui Sri Sivananda. Spiritul lui ne pune în contact (prin intermediul îndrumătorilor actuali) cu o mare învățătură. În casa lui: lucrare neîntreruptă și impregnare cu atmosfera spațiului consacrat, cu atitudine mentală particulară.

Swami Sivananda zicea: „Viața unui maestru este încarnarea învățăturii sacre (Vedele) și simpla lui prezență dă inspirație și înălțare”.

Swami Sankarananda conducea dezbaterile de Filosofie Vedanta¹, orele acestea fiind foarte așteptate. El îndruma și meditația, și *pranayama* și, sporadic, *asanas* – activitatea din urmă era îndrumată în general de instructorii Centrului.

Discuția cu Swami Sankarananda a avut mai multe etape. Refac aici ultimul dialog cu el, dintr-o duminică, spre sfârșit de februarie.

Disciplina detașării și emoțiile

Vasile Andru: Mărturisesc că sunt bucuros dar nostalgic. Deși noi am practicat aici controlul afectelor și desprinderea de clocotul emoțiilor, constat că am o tristețe până la lacrimi la gândul că peste câteva zile las acest loc.

îndrumător. Particula „ji” (swamiji) marchează o notă de venerație sau de prețuire, sau pur și simplu de căldură sufletească.

¹ *Vedanta*. Cuvânt compus din *Veda* (= cunoaștere, doctrină sacră) + *anta* (= sfârșitul). Se traduce: *Sfârșitul cunoașterii*. Considerații finale, conținute în *Upaṇișade*. Advaita Vedanta: una din cele 6 școli filosofice indiene, singura non-dualistă, promovată de Sankaracharya (sec. IX). Academia Sivananda are, ca bază filosofică, învățătura Advaita Vedanta.

Swami Sankarananda: Practicianul detașării nu-și pierde capacitatea emoțională. Sri Sivananda plângea când citea din *Bhagavat Gita*. Dar a rămas imperturbabil când un fanatic a încercat să-l asasineze.

V.A.: Da? A trecut prin primejdia asta?

SWAMI: Un ins furios s-a repezit la el cu toporul. Dar văzând calmul desăvârșit al feței maestrului, a oprit lovitura, ca și cum brațul i-ar fi paralizat. Apoi Sri Sivananda a adus o ghirlandă pentru agresor. Zicea: „Și un asasin îl are pe Dumnezeu-Atman în interiorul lui.”

V.A.: Dumnezeu care vine sub forma unui asasin îl împlinește pe omul-victimă sau îl distruge pe asasin?

SWAMI: Principiul lui Sivananda era: Suportă rănirea/jignirea și fă binele.

„Doctorul zeilor”

Vasile Andru: Acest așezământ stă și sub numele lui Dhanvantari, doctorul zeilor, întemeietorul Ayurvedei. Profilul centrului este medical?

Swami Sankarananda: Fondatorul așezământului, Swamiji Vishnudevananda, i-a dat acest nume. Oamenii care vin aici să practice yoga obțin și sănătate. Între yoga și medicină e o legătură strânsă.

V.A.: Practica spirituală este și o terapie.

SWAMI: Ashramul nostru se află și sub protecția lui Agastya Muni, un înțelept divin care a practicat asceza în acești munți și a adus aici secretul Ayurveda.

V.A.: Când a trăit Agastya Muni?

SWAMI: În timpuri legendare.

V.A.: Astfel ashramul stă de două ori sub semnul vindecării.

SWAMI: Am avut și o farmacie ayurvedică. Swamiji Vishnu vrea să dezvolte, pe lângă ashram, un spital, unde pacienții să fie diagnosticați după procedee orientale și tratați prin procedee ayurvedice și yoghine. E un obiectiv al lui Swamiji. Merge greu, din lipsă de bani. Dacă România ne poate inspira în privința asta...

V.A.: Revelația bate inspirația, deci marile idei sunt aici, la dumneavoastră! E drept, și noi am început să deschidem ochii la terapii neconvenționale. Eu vă pot spune despre psihoterapia isihastă, înrudită în concepție cu cea ayurvedică. Are același principiu esențial, că pricina bolilor este pierderea divinului, ignorarea legii revelate și falsa identificare a omului, identificarea cu suferința, identificarea cu corpul-hrană.

SWAMI: Interesant, da, mi-ați spus despre isihasm. Văd un schimb de experiență.

India ne-secretă

Vasile Andru: Constat că India „tainică” se deschide spre lume, se dezvăluie. De altfel, rolul tainei nu este să învăluie; ci să apere, să protejeze, să înalțe. Tot așa și tainele creștine, cele 7 taine: nu sunt ca să învăluie, ci ca să producă saltul de la simțuri la spirit. Taina nu ascunde, ci face trecerea de la energie la har, de la conștiință la supraconștiință. Iar această trecere o realizează inițierea și asceza. Sri Sivananda spre asta ne îndeamnă și ne îndrumă: spre primirea tainei Indiei, spre revelarea Indiei. Aici am simțit asta.

Swami Sankarananda: În privința aceasta, se poate spune că lucrarea lui Sri Sivananda este uriașă. Până la dânsul, occidentalii care voiau să cunoască yoga aveau multe dificultăți. Veneau în India, trebuiau să caute inițiați în locuri ascunse, în junglă, în Munții Himalaya, aflându-i foarte greu și obținând

învățătura și mai greu. Și iată, vine Sri Sivananda și dăruiește yoga lumii. O scoate complet din izolarea munților și întemeiază *ashramas* în toată lumea. El a scos yoga din peșterile din Himalaya și a dat-o omenirii. Lui Swamiji Vishnudevananda, el i-a dat misiunea să meargă în Vest, în America. Azi există filiale în toate continentele... Tot Sivananda a deschis poarta yogăi tuturor castelor și claselor, trecând peste o regulă a castelor considerată sacră, trecând peste interdicții milenare cu privire la paria. El însuși a renunțat la toate privilegiile castei sale.

V.A.: Ca să facă această schimbare, îi trebuia mai mult decât curaj, îi trebuia ceea ce se cheamă *harismă*: dar divin.

SWAMI: Cea mai importantă expansiune a yogăi din ultimii 30 de ani este cea inițiată de Sri Sivananda.

V.A.: Asta grație formulei bune pe care o propune și grație vredniciei continuatorilor. Am constatat și acum doi ani, în 1990, la prima întâlnire cu Centrul Sivananda, la primul meu stagiu Sivananda (La Gendronnière), că formula propusă de învățător este foarte eficientă și plenară, fidelă tradiției de aur. Și un mod operant de a transmite experiența inițiată.

Jagat Guru

SWAMI: Sri Sivananda Sarasvati a fost numit Jagat Guru. „Jagat” înseamnă lume. Deci: gurul care mișcă lumea. În India sunt diferite tipuri de guru. Tipul de yoga pe care îl animă Sri Sivananda este subliniat prin epitetul *jagat*.

V.A.: Se poate traduce și „universal”. El a mizat pe aspectul universal al acestei practici.

SWAMI: Și, în același timp, a făcut o sinteză potrivită pentru moderni – în sensul că pune accent pe proiecții mentale.

V.A.: Pentru că omul modern, europeanul cu precădere, este mai mult creier decât inimă, mai multă rețină decât intuiție... El știe precis lucrul creierului și foarte imprecis lucrul corpului astral.

SWAMI: Aceasta era *sankalpa*¹ lui Sri Sivananda, manifestarea lui cea mai puternică: să ajute umanitatea.

V.A.: Cine i-a dat numele de Jagat Guru?

SWAMI: Discipolii săi.

V.A.: Dar Swamiji Vishnu, ce fel de guru este?

SWAMI: Ați fost de față când a vorbit aici înțeleptul Mitram Nambudrai, și acesta l-a numit un „acharya” (adică: îndrumător care trăiește preceptele pe care le propagă; ceea ce a studiat, a și realizat el însuși). Obiectivul său principal este să sporească spiritualitatea Vestului. El constată că Orientul este mai spiritualizat și Occidentul mai materialist. Scopul său este ca și Occidentul să evolueze spiritual. Și să aducă puternic conștiința posibilității păcii.

Fericirea 11: Să construiești pentru alții

V.A.: Swamiji Vishnudevananda este un constructor. Am fost atent la aceste aspect, pentru că mă interesează mult modul transmiterii experienței misterului și modul de a construi. În România este nevoie de asta. Swamiji a știut să construiască.

SWAMI: Când a venit în America, el ne-a spus: „Construiți aici un ashram!” Și noi am rămas năuciiți, pentru că debarcasem fără niciun ban, nu aveam nici viza de rezidență în SUA. I-am zis: „Swamiji, nu avem niciun ban! Nicio relație!” Iar dânsul foarte ferm: „Important este să

¹ *Sankalpa*: voință controlată și pură, eliberată de influențele subconștientului. *Sankalpa* este semn de înțelepciune și premisă de iluminare.

construim, nu să avem bani. Împrumutați și construiți. Vă apucați de lucru, azi.”

V.A.: Așa zicea un înțelept român. Împrumută bani și construiește o casă. Dacă nu ai cum să restitui datoria, te vor băga la închisoare, dar casa va rămâne oamenilor. Ai transformat ceva inexistent într-o construcție existentă.

SWAMI: Așa am făcut. Azi avem acolo Yoga Ranch.

Litera și spiritul învățaturii

V.A.: în România există yoga, se practică. Acum pot să compar cu cele de aici. În 1973, prof. Mario Sorin Vasilescu a întemeiat Centrul de yoga din București. El practică o yoga fidelă învățaturii milenare. La bază sunt Ashtanga yoga, „cele 8 verigi”, disciplina multiplei stăpâniri. Dar se face fără *aarati*, fără *kirtan*, fără *puja*, adică fără ritual hinduist. Nu spun că am luat doar partea tehnică; știu că yoga este atitudine mentală, lucrare sufletească, nu doar tehnică. Dar acest aspect, lucrarea sufletească, ține de iscusința îndrumătorului. Nu de „puja” (ceremonie, recitări, ofrandă). Îndrumătorul trebuie să creeze atmosfera unificării, să inspire atitudinea mentală aparte.

SWAMI: Știu că există rezistența structurilor religioase. În 1971 s-a înființat un centru Sivananda în Israel. Eu am fost trimis să înființez centrul din Israel. Erau mari tensiuni cu iudaismul. Dar treptat centrul s-a stabilit. Mențineam acolo, în ashram, ritul, cântul, kirtan, mantrale, aarati, înțelegerea indiană a Dharmei, ca bază a hinduismului. Aceasta este metoda primită, o păstrăm fidel. Ea nu-i contrară creștinismului sau iudaismului.

V.A.: Un practician înțelege acest lucru. Adică înțelegem că nu există două practici ale iluminării, ci una singură. Deci,

ca premisă, nu avem o rezistență la Orient, ci numai la forme. Știm că *formele* modelează conținuturi. Europeanii fac yoga fără ritual, pentru că practica fără forme asigură mai bine trecerea de la simțuri la spirit.

Reglarea emoțiilor

SWAMI: Un minim ritual face parte din practica în-săși. Oamenii sunt diferiți ca temperament. Unii merg spre religie prin cântec, prin devoțiune. Există temperamentul devoțional, tipul *bhakti*. Ei bine, acest temperament se împlinește excelent prin ritual.

V.A.: Da, tipul cucernic este foarte răspândit. Și tipul cucernic se apropie de divinitate prin ritual, nu prin meditație pură. Vedeam în sală, aici, pe mulți care abia așteptau să se termine ora de meditație și să înceapă ora de cântări devoționale. Ei simțeau un disconfort lăuntric la concentrare, căci concentrarea fără simboluri este aridă, este dureroasă chiar... Și ei puneau suflet în cântări. Firește, pentru această categorie de oameni *kirtan*-ul (cântecul monodie) este un reglator emoțional. Constatam o dezlănțuire de emoții pozitive când începea cântarea *Jaya Ganesha*.

SWAMI: Da, este o eliberare emoțională, după tensiunea meditației. Asta ajută oamenii să se echilibreze emoțional. Le dă un canal pentru emoții. Altfel, ei ar umbla reprimăți, s-ar îmbolnăvi.

V.A.: Știu că Vedanta-Yoga nu este hinduism, ci mai mult decât atât. Vedanta înseamnă „sfârșitul învățăturii”. Iar sfârșitul învățăturii este începutul revelației. Este vestibul la împărăția celestă.

SWAMI: Ați înțeles bine specificul. Hinduismul este religie. Vedanta nu este religie. Ea este rădăcina religiei, poate

chiar a religiilor. Este universală. Practica regulată a hinduismului este sectaristă, în sens de confesiune religioasă precisă. Dar Vedanta e universală.

Rugăciunea dinamică

V.A.: Am văzut două demonstrații oferite nouă de tineri indieni din Tamil Nadu. Ei lucrau minunat, chiar spectaculos, dar prea dinamic. Asana este concentrare. De altfel, definiția *asanei* este: stabil și agreabil. Eu credeam că numai europenii fac o yoga dinamică, dar văd că o fac și indienii.

SWAMI: Există aici școli și școli. În India întâlnești practicieni de categorii și calități diferite. Centrul Sivananda organizează TTC (*Teachers Training Course*: cursuri și antrenament pentru profesori). Prin asta noi le propunem modelul Sivananda, foarte autentic. El găsește o bună asociere între practică și trăire.

V.A.: Da. Unii cred că, în yoga, este principal elementul tehnic. Am întâlnit opinia asta și la noi. Că yoga ar fi tehnică, dezvoltând energii, iar ishiasmul ar fi har. De altfel, termenul yoga e considerat „esoteric” pentru că puțini cunosc traducerea lui. Swami Krishnananda propune să traducem prin „armonie”. Dacă în loc de yoga am spune „sistemul armoniei” asta ar fi receptat senin, neconflictual.

SWAMI: Da, este unificarea mintal-corp– suflet. Un întreg. Sri Sivananda zicea: „Fiecare muncă trebuie trăită ca o lucrare yoghină, orice împrejurare este o *puja* („liturghie”), orice acțiune este divină.

„Întâlniri admirabile”

V.A.: M-am bucurat să-l întâlnesc pe Swami Vishnu-devananda, întâi la Madras, apoi în călătoria la Kanya Ku-

mari. Sunt impresionante fermitatea sa, chipul netulburat. Pe vapor, când mergeam spre stânca lui Vivekananda, rafale de valuri măturau puntea (marea era agitată), pelerinii erau speriați, dar Swamiji avea un calm desăvârșit.

SWAMI: Swamiji e bucuros aflând că un român se află aici, în India. Orice deschidere îl bucură.

V.A.: Am văzut cum își lua la rost rudele (părintește) întrebându-le: „Voi cu cât contribuiți la construcție?” Mereu construiește!

SWAMI: Da. În legătură cu candidații români pe care-i recomandați pentru stagiile următoare. Să faceți o expunere detaliată a fiecărei propuneri. Prezentați o situație, ca să o pot discuta în Consiliu. Trimiteți 3-4 cursanți. Pot sprijini mai ușor candidații care vor să vină la Centrul din Canada.

V.A.: Mă interesează contactul lor cu India. Știu că și-n Centrul din Canada se lucrează după același program. Dar vreau ca, pe lângă programul de lucru, bursierii să cunoască India, să trăiască în această atmosferă specifică, să respire acest aer, în preajma acestor temple dravidiene și locuri de meditație, consacrate.

SWAMI: Firește.

Karma personală

V.A.: Știu că înainte de a vă consacra ca Swami, ați făcut studii de arhitectură. Se acordă bine cu Yoga.

SWAMI: Da, arhitectura activează emisfera cerebrală dreaptă, asta e important pentru echilibrul emisferelor cerebrale.

V.A.: Nu-i dificil să fiți director la Centrul Sivananda din New York? S-ar ivi două primejdii. Funcția asta îți hrănește egoul și îți mănâncă timpul.

SWAMI: Dar este și un mod de a învăța să dezrădăcinezi egoul și să-ți întrebuințezi bine timpul. A servi! Primejdia devine prilej favorabil pentru a lucra asupra Karmei.

India și fericirea

V.A.: Constat la indieni o mare putere de adaptare, o plasticitate spirituală și toleranță la frustrare. Îi simt foarte apropiați sufletește. Se poate vorbi de o fericire, sau măcar de o mulțumire a indianului?

SWAMI: În India, nu-i un ideal de a fi fericit. Ci de a-ți trăi karma și de a atinge eliberarea față de naștere și față de moarte. Poporul acesta, când ajungi să-l cunoști, vezi că are o forță spirituală deosebită, un sens al acceptării.

V.A.: Am putut constata aceasta, și o înțeleg cu atât mai mult, cu cât românii, prin tradiție proprie, au o filosofie de viață foarte asemănătoare cu cea a indienilor. Românii au noțiunea de *soartă*, foarte apropiată de *Karma*. India rurală are un echilibru, un mod de a îndura fără suferință, pe care le găsim la carpatici. Acest fond senin, important ca program pozitiv și ca mod de protecție în fața stihiei, a salvat baza umană a etniei noastre chiar după zdruncinăturile veacului XX.

SWAMI: Occidentul a pierdut aceste valori. El crede că scopul vieții este consumul. O fericire văzută prin prisma consumului. Care are un corolar: tristețea. Îi văd pe americani: sunt emotivi, instabili. Indienii, statistic vorbind, au o liniște...

V.A.: Aceasta e India rurală. Dar există și o Indie agitată, pragmatică, din câte am putut vedea în timpul călătoriei prin patru state indiene. O Indie care face bomba atomică...